

PER SABER-NE MÉS

Article facilitat per l'Associació Científico-cultural Omnis cellula (facultat de Biologia de la U de B)

El raspall de dents

► El fet de rentar-se les dents no va ser habitual fins a mitjan segle XX, i encara avui els dentistes han d'insistir en la importància de la higiene bucal i la necessitat de raspallar-se-les de manera freqüent

D. M. ALBA, B. VILA I H. RUIZ

■ La higiene bucal no ha estat sempre un fet que hagi preocupat gaire els nostres avantpassats. De fet, un error típic que cometen les pel·lícules històriques és que els seus protagonistes llueixen dentadures blanques i ben completes, quan això realment no era pas habitual, almenys entre la majoria del baix poble.

Alguns remeis antics

Tanmateix, s'han trobat força evidències que ja els egipcis, fa més de 4.000 anys, paraven una certa atenció a la salut de les seves boques. S'han trobat escrits de cap al 1500 aC en els quals s'expliquen remeis per a la inflamació de genives i el mal de queixal. Els dentistes egipcis, com els d'ara, ja recomanaven una esbandida dental després dels àpats. Els grecs van conèixer abans la figura del dentista que no pas la del metge general. Els romans, per la seva banda, van idear la primera fórmula coneguda d'un dentífric a final del segle I aC: una barreja de vinagre, mel, sal i vidre triturat.

De fet, les dones romanes ja utilitzaven una mena de raspall de dents fet amb pèls de cavall i mastegaven una pasta de l'illa de Chios per tal de conservar la seva dentadura. Un altre costum força desagradable però ben comú entre els romans era l'ús de l'orina dels bebès com a dentífric.

A l'edat mitjana, malgrat el retrocés cultural que aquesta època suposà, també existien alguns remeis per «treure's les restes d'aliments i el color groc» de les dents. Ho feien mitjançant un tros d'arrel de malva o tija de lli.

Els primers raspalls

Segons alguns experts, el primer raspall de dents va aparèixer a la

El raspall de dents va ser seleccionat com l'invent sense el qual els nord-americans no podrien viure

El primer raspall de dents va aparèixer a la Xina el 1498 i consistia en un mànec d'os al qual s'afegien pèls de porc

Xina el 1498 i consistia en un mànec d'os al qual s'afegien pèls de porc a l'extrem. No obstant això, del raspall de dents com a tal, amb una forma més o menys moderna, no se'n va sentir a parlar fins al 1651 a Anglaterra. A continuació es va introduir a Europa durant el segle XVII, però només per a les classes benestants. El primer raspall amb fibres artificials (concretament,

La primera patent d'un raspall de dents proveït d'un motor elèctric ja apareix el 1885 als Estats Units d'Amèrica

de niló) no apareix, però, fins al 1938 als EUA, sota el nom del raspall miracle del doctor West. El niló ofereix un cert nombre d'avantatges per sobre de les fibres animals o vegetals: especialment, el fet que no era atacat pels microbis i evitava així el risc d'infeccions. Tanmateix, al principi, el niló era tan rígid que provocava moltes «incomoditats» als seus usuaris.

Raspalls elèctrics

La primera patent d'un raspall de dents proveït d'un motor elèctric ja apareix el 1885 als Estats Units d'Amèrica. Consistia en un aparell molt incòmode, sorollos i car. Per aquest motiu no va gaudir de gaire èxit. No va ser fins al 1959 que un raspall elèctric va resultar convincent: el Broxodont. De nou, un invent patentat als EUA.

El gener del 2003, el raspall de dents va ser seleccionat com l'invent sense el qual els nord-americans no podrien viure, superant el cotxe, l'ordinador, el microones i el telèfon mòbil.

EL TIMBRE

Montserrat Pedreira

Directora dels Estudis d'Educació Infantil FUB

RETALLAR EL FRACÀS

Em disculpo per en-davant. Per més que ho he intentat, no he estat capaç d'escriure la columna d'avui sobre cap altre tema. M'ha estat inevitable davant el martelleig sistemàtic, constant, recurrent, insistent. A l'hora d'esmorzar amb la ràdio, al Regió7 amb el cafè, a la televisió, a les tertúlies, a les converses de carrer, al forn... És un no parar: encariment de productes, pèrdua de poder adquisitiu, pèrdua de qualitat, pèrdua de drets, pèrdua de feina... retallades sobre retallades en roba que ja de per si era més aviat escassa.

I en educació, les coses estan sent especialment greus. Escoltes bressols descaradament més cares, més hores de docència i menys sou per als mestres, retorn a les escoles de formadors i formadores alliberats, desmantellament de programes, substitucions només a partir de 10 dies de baixa, escatimar el pagament de l'hora d'esbarjo als substituïts... I el més impressionant. No em pensava viure per veure el capgirar d'una tendència que em semblava natural, la disminució de les ràtio a les escoles. A la pràctica, augmentar el nombre de nens i nenes per classe és un retrocés de molts i molts anys.

I amb tot això, la nostra (i la no tan nostra, però que ens afecta igualment o encara més) classe política es permet de parlar de reduir el fracàs escolar. Amb més infants a les aules, menys adult per nen, menys suports, menys especialistes, menys substituïts, menys formació per als mestres i molt molt molt més malestar general, no sé amb quina fórmula màgica pretenen millorar el fracàs.

Bé, sí, me la puc imaginar. La mateixa que han aplicat per convertir un rescat en una línia de crèdit. Sense complexos ni vergonya. Segur que també acabaran trobant les paraules que embolcallin amb purpurina de colors l'inevitable fracàs en la reducció del fracàs. És clar que no caldrà ni la primera bufada per a deixar en evidència la cruïlla de la realitat.

Divendres sortia al diari el següent titular «Espanya, segon país en fracàs escolar de la Unió Europea». Em temo que seguirem en el pòdium durant molts anys.

ACTUALITAT ÚTIL

Un estudi assegura que els universitaris catalans ja assumeixen més del 21% del cost de la carrera

■ L'Observatori del Sistema Universitari ha fet públic un informe en què demostra que els estudiants universitaris catalans ja paguen el 21,38% del cost real de la carrera. Per això, Vera Sacristán, coordinadora de l'informe, assegura que l'augment de taxes del 66% previst pel nou decret-lléi no caldria aplicar-se perquè ja s'està complint la forquilla que s'imposa. A més, Sacristán alerta que quan les universitats tinguin la comptabilitat analítica realitzada, els estudiants podrien pagar més del que diu la llei i s'obriria la porta a possibles reclamacions per part dels universitaris. L'informe conclou també que la universitat pública espanyola és la sisena més cara d'Europa. Per aquest motiu, Vera Sacristán, coordinadora de l'informe, ha posat en dubte la ne-

cessitat d'aplicar l'augment de preus a les universitats catalanes que preveu el decret-lléi i que permet ampliar fins al 25% (del 15% actual) el percentatge que paga l'alumne. Sacristán considera que si el decret presenta una forquilla d'entre el 15 i el 25%, Catalunya ja ho compleix. A més, Sacristán ha alertat que, en el cas que s'apliqui aquest increment del 66%, i per tant, les xifres siguin encara més grans, s'obriria la porta a possibles reclamacions dels estudiants. Sacristán sosté que la comptabilitat analítica de les universitats, que haurà de ser realitat abans del 2015, es podria demostrar que «l'estudiant ha pagat més del que havia de pagar d'acord amb la llei» i, per tant, es generarien uns drets de reclamació.